

2 Pita

0

Sansandek gigerta Pita mar tonta Gamuk ameb lehaqta

Aposel gigo kamub Yesus ago on mataw kabemmo ginad em yaqay, Yesus hidmo ta boldaq haq yaqay. Haqsa teq haiq. Yesus hidmo a hi bolsa mataw danmebta na tumoq bug yaqay (2 Pita 3.4). Sa mataw katiyta asor eraqim bilaq yaqay, Ahol waqiy haq yaqay. Nabag Aposel bilaqiy, Yesus ta boldaq haqiy na in gimileq iyim ginadibmo gamuk na bilaqiy haq yaqay. Yesus a ta hi boldaq daqag haq yaqay. Ad Aposel bilaqiy, Kam abebtanta nab Yesus boleq hazizir emad on mataw bunmo gilum kemdaq haqiyta na in a hi gwahtiqdaqmo haq yaqay. Haqad mataw katiyta na in Aposel gigez na wazan woqsa in gimo givin eman danmeb iyyaq. In ginad em yaqay, Nagah araq i rabunamta na haiq tiqiy haq yaqay. I yuw atoranta uluwad an haresmo hureqeq inaq usad teq daq naqanta bunmo i tiqem bugamta haq yaqay.

Haqsa teq sansandek ka bilam, Mataw suleq katiyta bilaqay na in teq amenin meqin diqta God abenab tuwaq daqay ham. Ne mataw na gigez hikidik huritiy ham. Aposel gamuk ne gibileniyta naqmo amomo ne waz naqmo hiqiyeq osad teq ne God ago hurit kemad ne Iyahta Yesus Kraisa ago tuhurit kem daqaymo ham. Aposel in gimebmo diq Yesus ahol waqsa Yesus suleq negsa

in huritiyta ham.

Teq sansandek ka bilam, Helmo diq, Yesus teq ta boldaqta ham. Teq in hidmo a hi bolaqta na alulin kazaq ham. Ne gigo araq aban iygo God anad a hi bilaqaq ham. In anad ne bunmo ginad buliyeq gigo daq meqinta gileh ugiy haqad in ne gibaq tunim sisaqmo osaq ham (2 Pita 3.9).

I daq dimdimunta emad mataw meqinta na giqez othasuq

¹ Yaqmo Saimon Pita, ya Yesus Krais ago kabibiy matta teq ya in ago Aposel-mo.

Yesus Krais-mo in i gigo God iyim in i gilumsi-him giwamta. In daq titnonta emim in ago suleq i Aposel igta naqmo in ne nagtamo. Negan i ginad helta usaqta nazaq nogmo ne ginad ussa iyan ya ne gimen sansandek ka mar tonim eman leh negaq.

² Ne God teq i gigo Iyahta Yesus inaq gigo tuhurit kemiya. Nazaq iyan in gigem dimunta negsa ne gigem kute nemaqta na in ne gigo hib ayahmo diq gwahtiyan.

God aholyon i gitowun am

³ Ari God in ahol abin ayahta na teq in ago daq dimdimun diqta na igid i gigo tiqiydaq haqad in i gililewunta. Gililewunan i in ago tuhurit keman iyan in ago zaway ayahta na i giholib tiqam. Eman i titnoneqmo God ago daqib luwamta tiqiyim osauqta. ⁴ I on mataw nazaqta tiqiyman God ago gamuk aseseqta dimdimun diqta na bunmo in i gigo tiqiyim usaqta. Gamuk nab God in ago on mataw bunmo gidimun tonnan

haqad hel diqmo bilamta. Ad in anad ne mataw gigem atoranmo eraqsa nagh haesmo utetad og kab timeqniyim osayta na ne gihuloseq dimunmo os daqay haqaqta. Ne nazaq osad teq ne inmo ago zaway teq ago daq bunmo waqeq giholib emeq in os nogmo ne os daqay haqad in anad emaqta. Ne nazaq diq iyeq os daqay haqad in ago nagh dimdimunta nawa ya teko ginan tibilayta na in ne nagta.

⁵ Daq alulin naqmo ago ne giholtuw bulad daq dimdimunta kazaq emiy.

Ne Yesus ago suleq huritim anan helmo haqiyta na ne ulumsihad daq helta naqmo ne emiy.

Ad ne daq helta emayta na ulumsihad ne God ago hurit kemiymo.

⁶ Teq ne God ago hurit kemayta na ulumsihad ne gihol anononmo wamuziymo.

Ad ne gihol anononmo wamuzayta na ulumsihad ne afaqan sorad gituw hi hiqiyanno.

Teq ne afaqan sorad gituw a hi hiqiyta na ulumsihad ne God ago daq dimdimuntab luwiymo.

⁷ Ad ne God ago daq dimdimuntab luwayta na ulumsihad ne maqbab os nog iyad an alowan toniymo.

Teq ne an alowan tonayta na ulumsihad ne an anan ginad bilaqsa osiymo.

⁸ Ne daq dimunta nawa nagan bunmo waqeq giholib emid in ne gilikmanib ayahmo ussa teq ne i gigo Iyahta Yesus Krai ago hurit kemayta na in samanmo akabiyan haiqmo a hi usdaq. Haiqqam. Ne ginad dimunta na anon kabemmo diq tisorqendaq. ⁹ Ari teq mat aholib

daq dimdimunta nagan a hi usaqta na in ame hiqiyim nagah anogibmo diq usaqta na in ahol a hi waqaqta. Mat nazaqta na kwaziqmo God in ago daq meqinta walem bugan in God ameb ahol abusirinan tihiqiyta. Hiqiyian muran in na ago adek zizalan anadin a ta hi emaqta. ¹⁰ Nazaq iyan ya imaqbaban, ne gituw diq buleq daq dimdimunta nagan em bugiy. Em bugsa teq God ne gilumim aholyon giwamta na abin ne giholib oy soqoteq tuqus tutdaq. Ne nazaq emad teq ne a hikidik woq daqay. ¹¹ Ad ne gibin dimun diqta inaq iyeq ne i gigo Iyahta Yesus Kraiss, mat i gilumsihim giwamta na ago maror kuluwa-kuluwmo usdaqta na aduganib ne le tugwahtiq daqay.

¹² Na ago iyan ya gamuk nawa teko tigibilenta na ya kam bunmo a ta gibilen tondaiqta. Helmo, ne gamuk na ago ginad tiqem hasiyta. Ginad em hasad ne gamuk helta na amalib zaway diq iyim titurayta. ¹³ Ta teq ya a hi moqad isan ka kayeqmo osad ya ne ginad engenunsa ne yaqgo gamuk ka anadin tuteqmo tiqem daqay. Ya nazaq emdaiqta na ya inadib in daq dimun diqta haqaiq. ¹⁴ Na ezaqgo, ya inad emaiq, ya kam asitmo a ta oseq teq ya isan ka tuhulosdaiq haqaiq, i gigo Iyahta Yesus Kraiss iqisihunta nazaqmo. ¹⁵ Nazaq iyan ya iholtuw diq bulad gamuk ka ne tigibilendaiq. Ya nazaq emeq abeb ya tumoqid teq kam bunmo ne yaqgo gamuk ka anadin emad tuqos daqay.

Aposel God anuwan Kraiss aholib oysa ahol waqiy

¹⁶ Ari i gigo Iyahta Yesus Krais azawayin inaq ame amebta bolta na awagamun i ne tigibilenta. Teq i wagam samanta mataw ginadibmo yuw hunegad bilaqayta na i muzinim Yesus awagamun na a hi gibilen. Haiqqam. I gime anonabmo diq Yesus ahol anuwan ayahta na ahol wawta. ¹⁷ Yesus Amam God in atatin wazinim abin ayahta ugad in saw anuwan lul araq diqta na aduganib aqez gwahtiqim Yesus anan bilam, Ka ya itatin ham. Ya in anan inad bilaqsa igem dimun diqta ugaiqta ham. ¹⁸ I Yesus inaq garah abigmanib God agerabmo diq ossa God aqez na Heven-ib hitiqsa i huritta. ¹⁹ Huritim muran i nantut gigo gamuk in kwaziqmo God ago marib mar toniyta na anan helmo tihaqauqta. Ne nantut gigo gamuk na anadin diq emad teq ne dimunmo tuqos daqay. Na ezaqgo gamuk na bilaqne lam saw aromriq inaqtan oy nog iyaqta. Teq ne gamuk na anadin emad anuwanib osad le Yesus ta boldaqta nab ne tidimniy daqay. Kam nab in ne ginad emid tihastitay bugdaq. Hastitaysa teq in ago gamuk na ne gigemab oyad tuqusdaq. Bilaqne saw hastitaysa ulig boy gabolim oyad turaqta nazaq nog.

²⁰ Ari teq nagah ameb diqta ne ginad em has daqayta na in kazaq. Nantut kwaziqmo God ago gamuk bilaqiyta na, mat araq in anadibmo gamuk na alulin a hi bilaqdaq. ²¹ Na ezaqgo God ago nantut na in ginadibmo gamuk na eman a hi gwahtimta. Haiqqam. God ago Bugaw Dimunta inmo mataw na ginad wamuzsa in God gamuk nagta naqmo agamukan bilaqiyta.

2

Mataw meqinta Yesus ago on mataw ginad walebolay

¹ Ari kwaziqmo nantut katiyta asor Isrel gilikmanib gwahtiqiyta nazaqmo teq mataw asor in ne gilikmanib eraqeq suleq katiyta on mataw tigibilen daqaymo. In ulilemeqmo gamuk katiyta bilaqad in ne gigo on mataw asor ginad helta na tigimeqin ton daqay. Ad in Mat Iyahta in gizayim giwamta na gileh tuqug daqaymo. In daq nazaq emad oseq hidmo in timeqniy daqay. ² Ta teq in osadmo in gigo daq gihol bilaqaqta na amo amo ne gigo on mataw giqisihunsa kabemmo in tumuzin daqay. Muzinsa mataw God ago maror asan ban osayta na in gibiyad in gamuk helta adanteqin na anan meqin tihaq daqay. ³ Mataw suleq katiyta bilaqayta na giholib nagah utet adan naqmo ayahmo usdaqta. In nan katiyta negad in ne gigo mani teq ne gigo nagah haresmo tuhureq daqay. Teq kwaziqmo God mataw na giyon bilam, In teq timeqniy daqay hamta na in samanta a hi usaqta. Haiqqam. God in mataw na gimeqin tonnan haqad ahol tuwastitayim nawa gibaq tunim osaq.

⁴ Ne ginad emiy. Kwaziq diqmo angelo asor daq meqinta eman God gilowan a hi ton. Haiqqam. In giwazim saw meqinta nab gihunegan wolehan in am awaz meqin diqta amalib giqirquran in saw aromriq inaqtab nab tuqosay. Osad in nawa God ago hazizir ayahta na amen emay.

⁵ Teq kwaziqmo on mataw God gileh ugsa in gihulosan a hi osiymo. Haiqqam. In uq eman

hitiqim on mataw meqinta na bunmo tiginam. Teq uq na a hi hitiqsamo Nowa in on mataw na God anad muzingo haqad gibilenyaqta. Nazaq iyan uq na hitiqim mataw tigneqsa God in Nowa teq on mataw ta asor 7 nazaq nenaq gilumsihim giwaqan in a hi moqiy.

⁶ Teq God in uliq giger Sodom ayow Gomora inaq gidimeran oy bugan gisawnib faq abekoq naqmo us. In nazaq uliq giger na gimeqin tonan mataw na gihol amagin tartayan in gisesan ginaynayniz asor og kab a ta hi osayta. An daq nawa gwahtimta nagan gigo hib i ginad tiqem hasauqta. Abeb on mataw God gileh ugayta na bunmo gigo hib afaqan nazaqmo teq tugwahtiqdaq haqauqta.

⁷ Teq uliq giger na meqniysa God in mat titnonta anan Lot haqayta na ulumsihim waqan in a hi mom. Lot uliq Sodom-ub osad in mataw nan a hi hurit yaqayta na gigo daq gihol bilaqaqta naqmo em titursa gibiyad in ahol afaqan diq iyyaqta. ⁸ Helmo, mat titnonta na Sodom gilikmanib osad kam bunmo in gigo daq meqinta nagan ahol waqad teq in gigo gamuk meqinta na in hurityaqmo. Mat na agem God ameb titnonim usyaqta teq in mataw na God ago gunun othassa gibiyad in anad ayahmo meqniysa ahol meqin diq loyinyaqta.

⁹ Ari Iyahta in Lot ago hib daq amta na i anadin emad ginad emuq. Iyahta in ago dauh giwamuzgo tuhurit kamta haquq. Daq gilum waqaqta na in Iyahta ago dauh giholib gwahtiqsa in gilumsiheq ta giwaqdaqta. Ad in mataw daq meqinta emayta na giwamuzgo tuhurit kamtamo. In

mataw na giwamuzad faq negsa le hazizir abeb-tanta na akaman tugwahtiqaq. ¹⁰ Gwahtiqaq mataw God ago nan a hi huritad gigem atoranmo eraqsa daqdaq emad gibusirinan meqinta giholib usaqta na in Iyahta ago faq meqin diqmo tuwaq daqay.

Ari mataw suleq katiyta bilaqayta na ginadibmo luwad in a hi rabad in gigo daq hihiq na atoran diqmo emayta. Ad in bugaw aseseqta meqinta dimunta inaqmo gibilawunna a hi rabayta. ¹¹ Teq God ago angelo giwaz meqinta na in nazaq a hi emayta. In mataw na giquriyamim in gigo zaway ayah diqta teq in Iyahta ameb bugaw aseseqta na a hi gibilawunayta. Haiqqam.

¹² Mataw meqinta na in bilaqne karuw ginad haiqta nog. In daq gisanib usaqta naqmo muzinayta. In ginen giqemiyta nabmo iyim bo muran kam kab in saman diqta giwazeq ginol emgomo iyim luwayta. In nagh aseseqta kabemmo ago a hi huritim in nagh nagan gibilawunayta. Mataw karuw kwasikta ginol eman moqayta nazaqmo God in mataw na ginol emid tumoq daqaymo.

¹³ Moqeq teq in daq meqinta emad luwiyta na amenin waqad timeqniy has daqay. Mataw na giholmo in ginad wamuzsa in zeqabmo daq hares gihol bilaqaqta naqmo emnan ginad diq bilaqaqta. In ne gigo didaq neq ahumabnib gimileq iyad nenaq osad in haresmo ek tonad daq hihiq emad gihol bilaqsa osayta. Osad in ne giqeman ne ginumlan inaq iysa givin timeqniyaqta. ¹⁴ Kam bunmo mataw na in an alulib hureqeq inaq usnan ginad emayta. Teq in tutimmo saw waqad daq meqinta araq in em daqayta na nagunad in

ginamur a hi emad nazaqmo luwayta. In mataw ginad a hi zilimta na kat negad gihureqsa in daq meqintab woqayta. Teq in mataw gigo nagah uteteq giwaqgo gihol emunayta. God in mataw na tukusluw negan in oseq teq timeqniy daqayta. ¹⁵ In dan titnonta tuhulosim agadan tiqiyiy. In Beor atatin Balam asen tumuziy. Mataw asor Balam daq meqinta emgo mani ugsa in anad diq bilaqyaqta. ¹⁶ Teq in God ago gunun itiyonim daq ara q meqinta emnan tonsa ago donki gamuk a hi emaqta na in bilaqne mat gamuk em nog iyim anamren wad. Wadan Balam daq agadanta emgo anad amta na in a ta hi am.

¹⁷ Teq mataw suleq katiyta bilaqayta na in saman diqta bilaqne yuw yayibta mayan mataw le a ta hi soqorayta nazaq nog. Ad in bilaqne onqas tim ayahta sibat sor hassa haresmo lehaqta nazaq nogmo. God in mataw na gimen uliq aromriqin meqin diqta ara q in leheq os daqayta na tuwastitayan usaqta. ¹⁸ Mataw na in gigo daq meqinta na bayinad in haresmo ek tonad luwayta. In mataw kat negad daq gihol bilaqyaqta naqmo giqisihunad teq in gihureqayta. Gihureqsa mataw ilatow agmo dante katiyta rabunad hulosim tukiyta na in muleqim dante meqinta nab a ta bolayta. Bolad in mataw katiyta girabunim giben lel hasim tukiyta na a ta gimuznan tonayta. ¹⁹ Mataw meqinta na bilaqay, Hel diqtaqmo haqay, ne i ginad ka muzinad teq ne ginadibmo luwad ginad dimniysa tuqos daqay haqayta. Ta teq mataw na in daq meqinta ago kabibiy mataw samanta iyim in ginadibmo a hikidik luw osayta. Haiqgam. In gigo daq

meqinta naqmo in gigo ayahta nog iyim gibe yahsa in oseq teq timeqniy daqayta. Na ezaqgo, naga daqin in mat anad wamuz naqmo hiqiyaqta naqmo in bilaqne mat na ago ayahta nog iysa mat na in daq na ago kabibiy mat nog iyaqtamo.

²⁰ Helmo, mataw dante katiyta rabunim tukiyta na in i gigo Iyahta Yesus Krajs, mat i gilumsihim ta giwamta na ago tuhuritiyta. Huritim in ogib kab daq anumlan inaqta na hulosis in gihol tidimniyim luwayta. Ari abeb in daq meqinta nagan a ta emsa teq daq na awaz diq timeqniyeq mataw na a ta giqirqurid in timeqniy has daqay. Mebmemo in giqirquran osiyta nab in meqin nog osiyta. Ari daq meqinta na a ta giqirqurid in meqniy haseqmo tuqos daqayta. ²¹ Mataw nazaqta in dan titnonta na ahol a hi waq nagiyta. Na ezaqgo, in dan na ahol tuwaqim muzad luwiyta teq in gihol buliyim ta muleqiy. Muleqad in God ago gamuk awaz meqinta in nagta na gileh ugad in muleqim ta lehim timeqniy hasim osayta. ²² Ossa gamuk giger mataw bilaqad luwayta nazaqmo diq in giholib gwahtiqaqta. Gamuk ara q bilam,

Gaun nilim lehim abeb in muleqim ta bolim anilqan na a ta neq tonaqta ham. *Gutpela Sindaun 26.11*

Ad gamuk ta ara q na bilam, Bul yuw dimuntab tuhuzim lehim teq in ta muleqim hufak a ta huz tonaqta ham.

3

Iyahta hel diqmo tuboldaq

¹ Ari ya iyognizmo diq, ka yaqgo sansandek gigerta ya mar tonim eman ne gigo hib lehaq. Ya ne ginad wazid eraqsa ne gamuk helta na anadin a ta emad ginad titnondaq haqad ya sansandek giger ka ne gimen mar tonta. ² Nazaq iyan ne ginad titnoneq God ago nantut tawonta kwaziqmo gamuk bilaqiyta na ne anadin diq ta emiy. Ad ne i gigo Iyahta, mat i gilumsihim ta giwamta amatin na ago gamuk awaz meqinta na anadin ta emiymo. Gamuk na Aposel mebmemo ne gigo hib a lehim gibilensa ne tuhuritiyta.

³ Ari teq nagah ayah diqta ne ginad em has daqayta na in kazaq. Kam abebtanta nab teq mataw in God ago nantut teq in ago Aposel gizez na anan helmo a hi haqad in gigo gamuk na bilawunad teq in gigemab ginad meqinta naqmo in tumuz daqay. Muzad in kazaq bilaq daqay, ⁴ Mat bilam, Hel diqtaqmo ya ta boldaiq hamta na edowa? haq daqay. I gisesan tumoqiya kam nabmo iyim bo muranmo daq lul araq diq nazaq gwahtiqa i ahol a hi waqauq haq daqay. Og mutur gwahtiqa nagah bunmo usta nazaqmo in muran us tutaq haq daqay. ⁵ Mataw na in God ago gamuk helta kawa usaq ka ago a hi bilaqad in nazaq katiyeq bilaq daqayta. Gamuk helta na kazaq bilam, Kwaziqmo God bilaqanmo kait gwahtimta ham. Gwahtiqa teq God a ta bilaqan yuw ayahmo og isihim usta na le araqibmo humab wolam og ka yuwmeb gwahtimta ham. ⁶ Ad abeb God bilaqan yuw naqmo uq nog hitiqa on mataw kam nab osiyta na timeqniy has bugiy ham. ⁷ Teq kait og inaq muran usayta ka in teq faqab oyworeq hiqiy bug daqay haqad God aqez

nazaq tibilaqan usaqmo. Kam nab mataw God gileh ugayta na hazizirib turad timeqniy hassa og ayow kait inaq timeqniy daqaymo.

⁸ Ya iyognizmo diq, ne gamuk amulikmo ka ago ne gidek hikidik zizalan. Iyahta in kam amulikmo loyinsa in bilaqne ulig 1,000 nazaq nog iyaqta. Ad in ulig 1,000 nazaq loyinsa in bilaqne kam amulikmo nog iyaqta. ⁹ Mataw asor ginad emay, Iyahta hel diqmo haqad daq asor emnan bilamta na in emnan agudan emaq haqayta. Teq Iyahta in agudan a hi emaqta. Haiqgam. In ne bunmo gigem buliygo haqad anad emad in mat araq meqniy hasgo atuw hiqiyaqta. Nazaq iyan in ne gimen emim sisaqmo osaqta.

Og teq kait inaq tihiqiydaq

¹⁰ Ari teq Iyahta ago kam bilaqne mat rin tonaqta bol nog iydaq. Bolsa kam nab kait dedibmo ahulan iyeqmo tihiqiydaq. Ad nagah aseseqta kaitab oyad turayta na faq ginoy hasid tihiqiy daqay. Hiqiysa og ka teq kabiy bunmo ogib emiyta na inaqmo God ameb ulal tiqiy hasdaq. ¹¹ Ari nagah bunmo nazaq tihiqiydaqta na ago ne anadin emad ne mataw ezaq diqta iyeq os daqay? Ne gihol bunmo God ugad teq ne in anadin emad ago daq dimdimunta muzin bugiy. ¹² Ne nazaq emad God ago kam na baq tunsa in bo gwahtiqaan. Ad ne giholtuw bulad kam na abe yahsa in hidmo gwahtiqaan. Kam na gwahtiqaamo faq kait oyid tihiqiydaqta. Hiqiysa faq na og gig nagah nagan bunmo ginoysa in midemeq yuw nog mimaseq tihiqiy bug daqaymo. ¹³ Ta teq i ne nenaq i God gamuk hel diqmo bilamta na

anan helmo haqad i og kait muturta gibaq tunim osauqta. Og saw muturta nabmo God ago daq titnonta naqmo giqu bugdaqta.

I gihol asawan diq woltayad Iyahta amen emeq osuq

¹⁴ Ari ya iyogniz, ne nagh muturta nagan gimen emeq osad ne gihol God ameb anuman haiqmo usan. Ad ne gihol asawan woltayad ne daq meqinta ananin waq daqayta na aban diq emad luwi. Ad ne God inaq gigem araqibmo iyeq osiy. Ne nazaq emad ossa le Iyahta ago kam gwahtiqdaqta nab in bo ne gibiyan. ¹⁵ I gigo Iyahta in i gilowan tonad gimen sisaqmo emaqta na ne ahol waqad ginad emiy, In i gilumsiheq ta giwaqgo haqad sisaqmo i gibaq tunim osaqta haqiy. Teq God in i gimaqbab dimunta Pol anad dimunta ugsa in ne giyon gamuk kaqanta tumar tontamo. ¹⁶ In ago sansandek bunmo nab in nagh ka ago bilaqta. Helmo, in ago gamuk asor ulal diq a hi iysa i ginad em hasgo afaqan iyauqta. Nazaq iyan mataw ginad haiqta dante haresmo muzayta na in God ago gamuk bunmo walebolayta nazaqmo in Pol ago gamuk na walebolaymo. Teq in gamuk na walebolad in gimo gihol meqin tonayta.

¹⁷ Nazaq iyan ya iyognizmo diq, daq nawa teq gwahtiqdaqta na ago ne tuhuritim ne gihol wamuz naqmo hiqiyiy. Sa mataw God ago gunun othasayta na in ne gihureqsa ne in gigo suleq katiyta na hi huritad ne ginad helta huload dante haresmo muzinad hi luwi. ¹⁸ Ne nazaq gihol asawan woltayad ossa i gigo Iyahta Yesus Kraiss,

mat i gilumsihim ta giwamta na, in agem dimunta negsa daq na ne gigo hib ayahmo usan. Sa ne in ago ginad tiqem hasiyta na in ne ginadib ayahmo ussa ne in ago hurit kemiy.

Ari i Iyahta abin iluwsa in abin nazaqmo muran teq abeb kuluwa-kuluwmo usan. Hel diqtaqmo.

God Ago Maror Mutturta Agamukan
The New Testament in the Bargam Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bargam long Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bargam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 22 Nov 2019

e6d4bba7-efc9-5580-b990-ee6b0ef92064